

ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ

છ-૩ સર્કલ પાસે, છ રોડ, સેક્ટર-૧૦/એ, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦

જા.ક.૨૬/૨૦૨૬-૨૭, મદદનીશ ભૂસ્તરશાસ્ત્રી, ગુજરાત ખાણ સેવા, વર્ગ-૨

(ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગ) ની જગ્યા પર ભરતી માટેની પ્રાથમિક કસોટીમાં

ભાગ-૧ અને ભાગ-૨ ના પ્રશ્નપત્રોનો અભ્યાસક્રમ

સીધી પસંદગીથી ભરતીની પ્રાથમિક કસોટીનો અભ્યાસક્રમ

ભાગ-૧ (સામાન્ય અભ્યાસ)

માધ્યમ: ગુજરાતી

કુલ ગુણ : ૧૦૦

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ

- સિંધુખીણની સભ્યતા, વૈદિક યુગ, જૈન ધર્મ અને બૌદ્ધ ધર્મ.
- મધ્ય એશિયા સાથેનો સંપર્ક તથા પરિણામો.
- પ્રાચીન, મધ્યકાલીન તથા અર્વાચીન ભારતનાં તેમજ ગુજરાતનાં મુખ્ય રાજવંશો - તેમના શાસકો, વહીવટી તંત્ર, સામાજિક, ધાર્મિક અને આર્થિક પરિસ્થિતિ વગેરે.
- ભક્તિ આંદોલન અને સુફીવાદ.
- ભારતમાં યુરોપિયનોનું આગમન અને સર્વોચ્ચતા માટેનો તેમનો સંઘર્ષ, ભારતમાં કંપની શાસન, ભારતમાં બ્રિટિશ શાસનની સ્થાપના અને વિસ્તરણ, ભારત અને ગુજરાતમાં ૧૮૫૭ નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ, ૧૯મી સદીમાં ભારત અને ગુજરાતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો, ભારતની સ્વતંત્રતા માટેની ચળવળ, ભારત અને વિદેશમાં ભારતીય ક્રાંતિકારીઓ.
- રાષ્ટ્રીય આગેવાનો તથા તેમનું વિવિધ ક્ષેત્રમાં યોગદાન.
- આઝાદી પછીનું ભારત અને ગુજરાત.
- ભારત અને ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો: કળાસ્વરૂપો, સાહિત્ય, શિલ્પ અને સ્થાપત્ય, સંગીત, નૃત્ય, વગેરે.
- ભારત તથા ગુજરાતની સંત પરંપરા અને લોકમાનસ પર તેનો પ્રભાવ.
- ભારત અને ગુજરાતની જીવન પરંપરા, મેળા, ઉત્સવો, ખાણી-પીણી, પોશાક, વગેરે.
- ગુજરાતના સંગ્રહસ્થાનો, પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિ, સાંસ્કૃતિક-ધાર્મિક અને સાહિત્યિક મહત્વ, ગુજરાતી રંગભૂમિ: નાટકો, ગીતો અને વિવિધ નાટ્યમંડળીઓ, વગેરે.
- આદિવાસી જનજીવન: તહેવારો, મેળા, પોશાક, ધાર્મિક વિધિઓ, વગેરે.
- ગુજરાતી સાહિત્ય: પ્રવાહો, વળાંકો, સાહિત્યકારો, સાહિત્યિક રચનાઓ અને સાહિત્ય સંસ્થાઓ, ગુજરાતી ભાષા અને બોલીઓ, વગેરે.

14. ગુજરાતના તીર્થસ્થળો અને પર્યટનસ્થળો.

ભારતીય રાજ્ય વ્યવસ્થા, બંધારણ, સામાજિક ન્યાય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો

1. ભારતીય બંધારણ: ઉદભવ અને વિકાસ, લાક્ષણિકતાઓ, બંધારણની મહત્વની જોગવાઈઓ, અગત્યના બંધારણીય સુધારાઓ, અંતર્નિહિત માળખું, સમવાયતંત્રને લગતી બાબતો વગેરે
2. બંધારણીય સંસ્થાઓ: સત્તા, કાર્યો અને જવાબદારી. વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થાઓ.
3. સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ.
4. ભારતમાં ન્યાયપાલિકા-માળખું અને કાર્યો, ન્યાયિક સમીક્ષા, જનહિત યાચિકા, સીમાચિન્હ ચુકાદાઓ વગેરે.
5. ભારતની વિદેશ નીતિ- આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો- મહત્વની સંસ્થાઓ, એજન્સી, વિવિધ સંગઠનો, તેમનું માળખું અને કાર્ય, વગેરે.
6. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારની અગત્યની નીતિઓ અને કાર્યક્રમો.

તાર્કિક અને બૌદ્ધિક ક્ષમતા

1. તાર્કિક અને વિશ્લેષણાત્મક ક્ષમતા
2. નિર્ણય લેવાની તથા સમસ્યાનો ઉકેલ કરવાની ક્ષમતા
3. સામાન્ય બૌદ્ધિક ક્ષમતા
4. મૂળભૂત સંખ્યાત્મક ક્ષમતા
5. માહિતીનું અર્થઘટન (ચાર્ટ, ગ્રાફ, કોષ્ટકો, ડેટા પર્યાપ્તતા વગેરે).

ભારત અને ગુજરાતનું અર્થતંત્ર

1. અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત ખ્યાલો અને વિભાવનાઓ.
2. સ્વતંત્રતાના પૂર્વે ભારતીય અર્થતંત્ર, ભારતમાં આયોજનની કામગીરી; મોડેલો અને સમયાંતરે તેમાં આવેલા ફેરફારો વગેરે, નવા આર્થિક સુધારાઓ, નીતિ આયોગ ઇત્યાદિ.
3. કૃષિ ક્ષેત્ર: મુખ્ય પાકો, પાકની તરેહ અને સિંચાઈ વગેરે, સંસ્થાકીય માળખું - ભારતમાં જમીન સુધારણાઓ; કૃષિમાં ટેકનોલોજીકલ પરિવર્તનો, કૃષિ નીપજક અને ઉત્પાદનોની ભાવનીતિ; કૃષિ અને ઉદ્યોગ વચ્ચે વેપારની શરતો; કૃષિ વિત્તિય નીતિ; વેચાણ અને સંગ્રહ; ખાદ્ય સુરક્ષા અને જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા, હરિત ક્રાંતિ, ટકાઉ ખેતી અને જૈવિક ખેતી માટેની નીતિ, વગેરે.
4. ઔદ્યોગિક નીતિ; જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો; ખાનગીકરણ અને વિનિવેશિકરણ; ઔદ્યોગીકરણની વૃદ્ધિ અને તરેહ; નાના પાયના ઉદ્યોગોનું ક્ષેત્ર: ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રમાં ઉત્પાદકતા; ખાસ આર્થિક વિસ્તાર (SEZ) અને ઔદ્યોગિકરણ. વિદેશી મૂડીરોકાણ અને સ્પર્ધાની નીતિ, વગેરે.
5. ભારતીય અર્થતંત્રમાં આંતરમાળખું: આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ; પાણી પુરવઠો અને સ્વચ્છતા, ઉર્જા અને વીજળી, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, ગ્રામીણ અને શહેરી આંતરમાળખાગત સુવિધાઓ, બંદરો, માર્ગો, હવાઈમથકો, રેલવે, ટેલિકમ્યુનિકેશન વગેરે. સોશિયલ ઇમ્પેક્ટ અસેસમેન્ટ, વગેરે.

6. સમયાંતરે વસ્તીના માળખાના વલણો અને તરેહ - વૃદ્ધિ દર, જાતિ, ગ્રામીણ અને શહેરી સ્થાનાંતરણ, સાક્ષરતા, પ્રાદેશિક; ગરીબી અને અસમાનતાનું માળખું અને વલણો; બેકારી-વલણો, માળખું અને રાષ્ટ્રિય ગ્રામ્ય રોજગાર નીતિઓ. વિકાસના વિવિધ નિર્દેશકો, વગેરે.
7. ભારતીય જાહેર વિકાસ વ્યવસ્થા: ભારતીય કર પદ્ધતિ, જાહેર ખર્ચ, જાહેર દેવું, ભારતીય અર્થતંત્રમાં ખાદ્ય અને સહાય, કેન્દ્ર અને રાજ્યના નાણાકીય સંબંધો, તાજેતરના રાજકોષીય અને નાણાકીય નીતિઓના મુદ્દાઓ અને તેમની અસરો, વસ્તુ અને સેવા કર (GST) , વગેરે.
8. ભારતના વિદેશ વ્યાપારના વલણો, સંરચના, માળખું અને દિશા. સુધારાઓ પછીના સમયમાં ભારતની લેણદેણની તુલાની સ્થિતિ, વગેરે.
9. ગુજરાતનું અર્થતંત્ર: ગુજરાતમાં સામાજિક ક્ષેત્રો; શિક્ષણ, આરોગ્ય અને પોષણ. વર્તમાન દાયકાઓમાં ગુજરાતનું અર્થતંત્ર, ભારત અને પ્રમુખ રાજ્યોની તુલનાએ કૃષિની મુખ્ય સમસ્યાઓ, વન, જળ સંસાધનો, ખાણ, ઉદ્યોગ અને સેવા ક્ષેત્ર. આર્થિક અને સામાજિક માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસની નીતિઓ, વગેરે.

ભૂગોળ

1. સામાન્ય ભૂગોળ: સૂર્યમંડળના ભાગરૂપ પૃથ્વી, પૃથ્વીની ગતિ, સમય અને ઋતુની વિભાવના, પૃથ્વીની આંતરિક સંરચના, મુખ્ય ભૂમિ સ્વરૂપો અને તેની લાક્ષણિકતાઓ, વાતાવરણની સંરચના અને સંગઠન, આબોહવાના તત્વો અને પરિબળો, વાયુ સમુચ્ચ અને વાતાવરણ, વાતાવરણીય વિક્ષોભ, આબોહવાકીય બદલાવ, મહાસાગરો: ભૌતિક, રાસાયણિક, જૈવિક લાક્ષણિકતાઓ, જલીય આપત્તિઓ, દરિયાઈ અને ખંડીય સંસાધનો, વગેરે.
2. ભૌતિક ભૂગોળ: ભારત, ગુજરાત અને વિશ્વના સંદર્ભમાં, મુખ્ય પ્રાકૃતિક વિભાગો, ભૂકંપ અને ભૂસ્ખલન, કુદરતી અપવાહ, મૌસમી આબોહવાના પ્રદેશો, વાતાવરણીય વિક્ષોભ, ચક્રવાત, કુદરતી વનસ્પતિ: રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન અને અભયારણ્ય, જમીનના મુખ્ય પ્રકારો, ખડકો અને ખનિજો, વગેરે.
3. સામાજિક ભૂગોળ: ભારત, ગુજરાત અને વિશ્વના સંદર્ભમાં: વસ્તીનું વિતરણ, વસ્તી ઘનતા, વસ્તીવૃદ્ધિ, સ્ત્રી પુરુષ પ્રમાણ, સાક્ષરતા, વ્યવસાયિક સંરચના, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ વસ્તી, નૃજાતિ સમૂહ, ભાષાકીય સમૂહ, ગ્રામીણ-શહેરી ઘટકો, શહેરીકરણ અને સ્થળાંતર, મહાનગરીય પ્રદેશો, વગેરે.
4. આર્થિક ભૂગોળ: અર્થતંત્રના મુખ્ય વિભાગ, કૃષિ, ઉદ્યોગ, સેવાઓ, તેમની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ, પાયાના ઉદ્યોગો - કૃષિ, ખનીજ, જંગલ, ઈંદણ (બળતણ) અને માનવ શ્રમ આધારિત ઉદ્યોગો, પરિવહન અને વેપાર, વગેરે.
5. વર્તમાન પ્રવાહોના સંદર્ભમાં ભૂગોળ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

1. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી: વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનું સ્વરૂપ અને ક્ષેત્ર, રોજબરોજના જીવનમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી તથા તેની પ્રસ્તુતતા, વિજ્ઞાન-ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન અંગેની રાષ્ટ્રીય નીતિ, ભારતમાં વિજ્ઞાન ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન સાથે સંકળાયેલા વિવિધ સંસ્થાઓ, તેમની પ્રવૃત્તિઓ અને યોગદાન, પ્રસિદ્ધ ભારતીય વૈજ્ઞાનિકોનું યોગદાન, વગેરે.
2. ઇન્ફોર્મેશન અને કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (આઈસીટી): આઈસીટીનું સ્વરૂપ અને ક્ષેત્ર, રોજ બરોજના જીવનમાં આઈસીટી, આઈસીટી અને ઉદ્યોગ, આઈસીટી અને ગવર્નન્સ, આઈસીટીને ઉત્તેજન આપતી વિવિધ યોજનાઓ, નેટીક્વેટ્સ, સાયબર સિક્યુરિટી, નેશનલ સાયબર ફાઇમ પોલિસી, વગેરે.

3. અંતરીક્ષ/અવકાશ અને સંરક્ષણ સેવામાં ટેકનોલોજી: ભારતીય અંતરીક્ષ કાર્યક્રમની ઉત્ક્રાંતિ/વિકાસ, ઇસરો (ISRO) તથા અન્ય સંસ્થાઓ, તેમની પ્રવૃત્તિઓ અને સિદ્ધિઓ, વિવિધ સેટેલાઈટ કાર્યક્રમો, ડીઆરડીઓ (DRDO) અને ભારતીય મિસાઈલ કાર્યક્રમ, વગેરે.
4. ઊર્જાની જરૂરિયાત અને કાર્યક્ષમતા: ભારતની પ્રવર્તમાન ઊર્જા જરૂરિયાત અને ઘટ, ભારતના ઊર્જા સ્ત્રોતો અને આધારિતતા, ભારતની ઊર્જા નીતિ-સરકારની નીતિઓ અને કાર્યક્રમો, વગેરે.
5. ભારતની પરમાણુ નીતિ અને તેની વિશ્વ પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા: ભારતનો પરમાણુ ઊર્જા કાર્યક્રમ, અન્ય દેશો સાથે ભારતની પરમાણુ સહકારીતા, ભારત અને ન્યુક્લિયર સપ્લાયર્સ ગ્રુપ, ભારતની પરમાણુ હથિયાર નીતિ, પરમાણુ હથિયાર અપ્રસાર અને પ્રતિબંધ બાબતે વિવિધ સંધિઓ, કોન્ફરન્સ અને શિખર પરિષદ, વગેરે.
6. પર્યાવરણ વિજ્ઞાન: પર્યાવરણને લગતા મુદ્દાઓ અને તેના કાયદાકીય પાસા, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ પર્યાવરણની જાળવણી માટે નીતિઓ અને સંધિઓ, બાયોડાયવર્સિટી (જૈવ વિવિધતા), ક્લાઈમેટ ચેન્જ, આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રયત્નો (નીતિઓ અને પ્રોટોકોલ) તથા ભારતની પ્રતિબદ્ધતા, વન અને વન્યજીવન; વન અને વન્યજીવન સંરક્ષણ માટે કાયદાકીય માળખું. પર્યાવરણીય આપત્તિઓ, પ્રદૂષણ તથા સંલગ્ન બાબતો, કાર્બન ઉત્સર્જન, વૈશ્વિક ગરમી (તાપ વૃદ્ધિ), ક્લાઈમેટ ચેન્જ અને આપત્તિ વ્યવસ્થાપન તથા તે બાબતે નેશનલ એક્શન પ્લાન. સ્વાસ્થ્ય અને પર્યાવરણ, વગેરે.
7. બાયોટેકનોલોજી, નેનો ટેકનોલોજી અને અન્ય ઉભરતી ટેકનોલોજીના સ્વરૂપ, ક્ષેત્ર અને ઉપયોગ/અમલ; નૈતિક, સામાજિક અને કાયદાકીય મુદ્દાઓ, સરકારી નીતિઓ તથા તેની માનવ જીવન પર અસર, વગેરે.
8. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી સાથે સંકળાયેલી વિવિધ સંસ્થાઓ, તેના કાર્યો, અને યોગદાન વગેરે.

સામાન્ય જ્ઞાન તથા પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ.

**Syllabus for the preliminary test for the recruitment on the post
of Geologist, Class-I and Assistant Geologist, Class-II under
Industries and Mines Department**

Marks-200

Questions-200

Medium-English

1. Physical geology and remote sensing

Evolution of Earth; Earth's internal structure; earthquakes and volcanoes; principles of geodesy, isostasy; weathering- processes and products; geomorphic landforms formed by action of rivers, wind, glaciers, waves and groundwater; features of ocean floor; continental shelf, slope and rise; concepts of landscape evolution; major geomorphic features of India-coastal, peninsular and extra peninsular. Electromagnetic spectrum; electromagnetic bands in remote sensing; spectral signatures of soil, rock, water and vegetation; thermal, near infra-red and microwave remote sensing; digital image processing; LANDSAT, IRS and SPOT-characteristics and use; aerial photos- types, scale, parallax, relief displacement; elements of image interpretation, Identification of various landforms from topographical maps, satellite images and Aerial photographs, Preparation and interpretation of geomorphic maps, Advantages of Remote sensing over conventional survey, Meaning and usefulness of GIS.

2. Structural geology

Principles of geological mapping; kinematic and dynamic analysis of deformation; stress-strain relationships for elastic, plastic and viscous materials; measurement of strain in deformed rocks; structural analysis of fold, cleavage, boudin, lineation, joint, and fault; stereographic projection of linear and planar structures; superposed deformation; deformation at microscale- dynamic and static recrystallisation, controls of strain rate and temperature on development of microfabrics; brittle and ductile shear zones; time relationship between crystallisation and deformation, calculation of paleostress, Detailed description and classification of faults, causes and dynamics of faulting, Rock folding and bucking, morphology, classification, mechanism and causes, superimposed Folding.

3. **Sedimentology**

Classification of sedimentary rocks; sedimentary textures-grain size, roundness, sphericity, shape and fabric; quantitative grain size analysis; sediment transport and deposition- fluid and sediment gravity flows, laminar and turbulent flows, Reynold's number, Froude number, grain entrainment, Hjulstrom diagram, bed load and suspension load transport; primary sedimentary structures; penecontemporaneous deformation structure; biogenic structures; principles and application of paleocurrent analysis; composition and significance of different types of sandstone, limestone, banded iron formation, mudstone, conglomerate; carbonate diagenesis and dolomitisation; sedimentary environments and facies, facies models for fluvial, glacial, deltaic, siliciclastic shallow and deep marine environments; carbonate platforms- types and facies models; sedimentation in major tectonic settings; principles of sequence stratigraphy-concepts, and factors controlling base level changes, Para sequence, clinoform, systems tract, unconformity and sequence boundary, Fabric of grains- porosity and permeability, Clastic petrofacies : Palaeoclimate and palaeoenvironmental analysis, Significance of climate on sedimentation.

4. **Paleontology**

Fossil record and geological time scale; modes of preservation of fossils and concept of taphonomy; body- and ichno-fossils, species concept, organic evolution, Ediacara Fauna; morphology and time range of Graptolites, Trilobites, Brachiopods, Lamellibranchs, Gastropods, Cephalopods, Echinoids and Corals; evolutionary trends in Trilobites, Lamellibranchs, Gastropods and Cephalopods; micropaleontology- methods of preparation of microfossils, morphology of microfossil groups (Foraminifera, Ostracoda), fossil spores, pollen and dinoflagellates; Gondwana plant fossils and their significance; vertebrate life through ages, evolution in Proboscidea, Equidae and Hominidae; applications of paleontological data in stratigraphy, paleoecology, and paleoclimatology; mass extinctions, Origin of vertebrates, Dinosaurs and their extinction, Classification of fossil plants.

5. Stratigraphy

Principles of stratigraphy-code of stratigraphic nomenclature of India; lithostratigraphy, biostratigraphy, chronostratigraphy and magnetostratigraphy; principles of stratigraphic correlation; characteristics of Archean granite- greenstone belts; Indian stratigraphy-geological evolution of Archean nuclei (Dharwar, Bastar, Singhbhum, Aravalli and Bundelkhand); Proterozoic mobile belts-Eastern Ghats Mobile Belt, Southern Granulite Terrain, Central Indian Tectonic Zone, Aravalli-Delhi Belt, North Singhbhum Mobile Belt; Proterozoic sedimentary basins (Cuddapah and Vindhyan); Phanerozoic stratigraphy-Paleozoic (Spiti, Kashmir and Kumaon), Mesozoic (Spiti, Kutch, Narmada Valley and Trichinopoly), Gondwana Supergroup, Cenozoic (Assam, Bengal basins, Garhwal- Shimla Himalayas); Siwaliks; boundary problems in Indian stratigraphy, Time units and time rock units, Methods and technique of Micro palaeontology, international code of stratigraphic nomenclature.

6. Mineralogy

Symmetry, motif, Miller indices; concept of unit cell and Bravais lattices; 32 crystal classes; types of bonding, Pauling's rules and coordination polyhedra; crystal imperfections- defects, twinning and zoning; polymorphism, pseudomorphism, isomorphism and solid solution; physical properties of minerals; polarising microscope and accessory plate; optical properties of minerals double refraction, polarisation, pleochroism, sign of elongation, interference figure and optic sign; structure, composition, physical and optical properties of major rock-forming minerals- olivine, garnet, aluminosilicates, pyroxene, amphibole, mica, feldspar, clay, silica and spinel group, Pauling's rules, Brief outline of gemology, Optical orientation.

7. Geochemistry and isotope geology

Development and scope of geochemistry, Geochemical structure of Earth, Geochemistry of magmatic crystallization process, Chemical composition and characteristics of atmosphere, lithosphere, hydrosphere; geochemical cycles; meteorites- types and composition; Goldschmidt's classification of elements; fractionation of elements in minerals/rocks; Nernst's partition coefficient (compatible and incompatible elements), Nernst-Berthelot

partition coefficient and bulk partition coefficient; Fick's laws of diffusion and activity composition relation (Roult's and Henry's law); application of trace elements in petrogenesis; principles of equilibrium and Rayleigh fractionation; REE patterns, Eh and pH diagrams and mineral stability. Half-life and decay equation; dating of minerals and rocks with potassium argon, rubidium-strontium, uranium-lead and samarium-neodymium isotopes; petrogenetic implications of samarium-neodymium and rubidium-strontium systems; stable isotope geochemistry of carbon, oxygen and sulphur and their applications in geology; monazite chemical dating.

8. Igneous petrology

Viscosity, temperature and pressure relationships in magmas; IUGS classification of plutonic and volcanic rocks; nucleation and growth of minerals in magmatic rocks, development of igneous textures; magmatic evolution (differentiation, assimilation, mixing and mingling); types of mantle melting (batch, fractional and dynamic); binary (albite-anorthite, forsterite-silica and diopside-anorthite) and ternary (diopside-forsterite-silica, diopside-forsterite-anorthite and nepheline-kalsilite-silica) phase diagrams and relevance to magmatic crystallization; petrogenesis of granites, basalts, ophiolite suite, komatiites, syenites, boninites, anorthosites and layered complexes, and alkaline rocks (carbonatite, kimberlite, lamproite, lamprophyre); mantle metasomatism, hotspot magmatism and large igneous provinces of India, Distribution of elements in the Earth's crust, Theories of origin of granite, Crystallization of basaltic and granitic magmas, Application of thermodynamics in igneous petrology.

9. Metamorphic petrology

Limits and physicochemical controls (pressure, temperature, fluids and bulk rock composition) of metamorphism; concept of zones, facies, isograds and facies series, geothermal gradients and tectonics of orogenic belts; structures, micro-structures and textures of regional and contact metamorphic rocks; representation of metamorphic assemblages (ACF, AKF and AFM diagrams); equilibrium concept in thermodynamics; laws of thermodynamics, enthalpy, entropy, Gibb's free energy, chemical potential, fugacity and activity; tracing the chemical reactions in P-T space, phase rule and mineralogical phase rule in multi-component

system; Clausius- Clapeyron equation and slopes of metamorphic reactions; heat flow, diffusion and mass transfer; Fourier's law of heat conduction; geothermobarometry; mass and energy change during fluid-rock interactions; charnockite problem, formation of skarns, progressive and retrogressive metamorphism of pelitic, calcareous and basic rocks; P-T-t path and tectonic setting, Mineralogy of metamorphic rocks.

10. Geodynamics

Phase transitions and seismic discontinuities in the Earth; seismic waves and relation between V_p , V_s and density; seismic and petrological Moho; rheology of rocks and fluids (Newtonian and non-Newtonian liquids); rock magnetism and its origin; polarity reversals, polar wandering and supercontinent cycles; continental drift, seafloor spreading; gravity and magnetic anomalies of ocean floors and their significance; mantle plumes and their origin; plate tectonics- types of plate boundaries and their inter-relationship; heat flow and heat production of the crust.

11. Economic geology

Ore minerals and industrial minerals; physical and optical properties of ore minerals; ore textures and paragenesis; characteristics of mineral deposits- spatial and temporal distribution, rock-ore association; syngenetic and epigenetic deposits, forms of ore bodies, stratiform and strata-bound deposits; ore forming processes- source and migration of ore constituents and ore fluid, mechanism of ore deposition; magmatic and pegmatitic deposits (chromite, Ti-magnetite, diamond, Cu-Ni sulfide, PGE, REE, muscovite, rare metals); hydrothermal deposits (porphyry Cu-Mo, greisen Sn- W, skarn, VMS and SEDEX type sulfide deposits, orogenic gold); sedimentary deposits (Fe, Mn, phosphorite, placer); supergene deposits (Cu, Al, Ni and Fe); metamorphic and metamorphosed deposits (Mn, graphite); fluid inclusions in ore mineral assemblage- physical and chemical properties, microthermometry; stable isotope (S, C, O, H) in ore genesis- geothermometry, source of ore constituents; global tectonics and mineralisation, Metallic and Nonmetallic mineral deposits, REE in Carbonatites, Ores related to weathered surface, UNFC classification of economic and energy minerals

12. Indian mineral deposits and mineral economics

Distribution of mineral deposits in Indian shield; geological characteristics of important industrial mineral and ore deposits in India- chromite, diamond, muscovite, Cu-Pb-Zn, Sn-W, Au, Fe-Mn, bauxite; minerals used in refractory, fertilizer, ceramic, cement, glass, paint industries; minerals used as abrasive, filler; building stones. Strategic, critical and essential minerals; India's status in mineral production; co-products and by-products; consumption, substitution and conservation of minerals; National Mineral Policy; Mineral Concession Rules; marine mineral resources and laws of the sea.

13. Gujarat mineral deposits and mineral economics

Value addition, Existing mineral policy of Gujarat State, Geology of Gujarat, Rules and regulations pertaining to prevention of illegal mining, Mineral resources found in Gujarat- Lignite, Limestone, Bauxite etc., Industrial minerals, construction and decorative minerals, Semi precious minerals

14. Mineral Exploration.

Stages of exploration; scope, objectives and methods of prospecting, regional exploration and detailed exploration; geological, geochemical and geobotanical methods; litho-, bio-, soil geochemical surveys, mobility and dispersion of elements, geochemical anomalies; ore controls and guides; pitting, trenching, drilling; sampling, assaying, ore reserve estimation; categorization of ore reserves; geophysical methods- ground and airborne surveys; gravity, magnetic, electrical and seismic methods of mineral exploration. Types of drilling methods, Principles of surveying method, Observation and collection of data samples in the field.

15. Fuel geology and Engineering geology.

Coal and its properties; proximate and ultimate analysis; different varieties and ranks of coal; concept of coal maturity, peat, lignite, bituminous and anthracite coal; origin of coal, coalification process; lithotypes, microlithotypes and maceral groups of coal; mineral and organic matter in coal; lignite and coal deposits of India; origin, migration and entrapment of natural hydrocarbons; characteristics of source and reservoir rocks; structural, stratigraphic and mixed traps;

geological, geochemical and geophysical methods of hydrocarbon exploration; petroliferous basins of India; geological characteristics and genesis of major types of U deposits and their distribution in India. Engineering properties of rocks; geological investigations in construction of dams, reservoirs, tunnels, bridges, highways and coastal protection structures; geologic considerations of construction materials. Identification and characterization of petroleum source rocks, Oil bearing basins of India, Atomic fuels.

16. Environmental geology and Natural hazards

Nature and scope of environmental geology, influence of geological characteristics on human life and bio diversity, Environmental impact of mining, waste disposal problems, Stefan-Boltzmann equation and planetary temperature; causes and effects of global climate change; Earth's radiation budget; greenhouse gases and effect; examples of positive and negative feedback mechanisms; biogeochemical cycle of carbon; geological investigations of nuclear waste disposal sites; marginal marine environments- estuaries, mangroves and lagoons; ozone depletion, ocean acidification, coral bleaching, Milankovitch cycle, sea level rise, eutrophication and acid rain; environmental impacts of urbanization, mining and hydropower projects; water pollution, water logging and soil erosion; Himalayan glaciers; causes and consequences of earthquakes, volcanoes, tsunami, floods, landslides, coastal erosion, droughts and desertification; application of remote sensing and geographic information systems (GIS) in environmental management.

17. Current trends and recent advancements in the above fields.

(Kunal Upadhyay)
JOINT SECRETARY
GUJARAT PUBLIC SERVICE COMMISSION